

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Jan Futro (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. S.-W.
przeciwko Telefonii D.(...) S.A. w W.
o zwolnienie spod egzekucji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 kwietnia 2010 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w J.
z dnia 17 grudnia 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odrzuca zażalenie w części, w której zaskarżono nim rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem I instancji;**
- 2. oddala zażalenie w pozostałej części.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w J. – po rozpoznaniu sprawy z powództwa T. S.-W. przeciwko Telefonii D.(...) SA z siedzibą w W. o zwolnienie spod egzekucji, na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 22 września 2009 r. wyrokiem z dnia 17 grudnia 2009 r. uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie. Orzekając o kosztach procesu odstąpił od obciążania powódki tymi kosztami w obu instancjach.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że pozew w rzeczywistości stanowił wniosek małżonki nie będącej dłużnikiem o umorzenie egzekucji. Jej żądanie powinno być przekazane właściwemu komornikowi.

W tej sytuacji postępowanie było niedopuszczalne, co powinno skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz umorzeniem postępowania. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uwzględniające ocenny charakter sprawy uzasadnia treść przepisu art. 102 k.p.c.

W zażaleniu na zawarte w tym wyroku orzeczenie o kosztach procesu, zaskarżając je w całości pozwany zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. i w konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powódki kwoty 9 302 zł oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu wskazał, że skoro powódka przegrała spór powinna być obciążona kosztami postępowania. Na koszty te składają się kwoty kosztów zastępstwa adwokackiego w I instancji w wysokości 3 600 zł i 1800 zł w II instancji a także opłata od apelacji w wysokości 3 902 zł.

Zastosowanie przepisu art.102 k.p.c. powinno być wyjątkiem. Każda sprawa ma charakter ocenny, tak więc ta argumentacja nie uzasadnia rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie o kosztach procesu zapadło już po wejściu w życie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (zob. art. 2 tej ustawy, Dz. U. Nr 69, poz. 592), którą znowelizowano art. 394¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji, co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Żalący kwestionuje jednak orzeczenie rozstrzygające o kosztach procesu zarówno przed Sądem I instancji jak i kosztów postępowania apelacyjnego, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji.

Zażalenie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji jest niedopuszczalne.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Należy zgodzić się z żalącym, że art. 98 k.p.c. statuuje, w zakresie kosztów procesu zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Strona przegrywająca sprawę zwraca

na żądanie przeciwnika koszty procesu. Dla oceny, czy strona przegrała sprawę, obojętne jest, czy ponosi ona winę za prowadzenie procesu. Sam fakt, że sprawę przegrała, choćby nawet tylko formalnie, kwalifikuje ją, jako stronę przegrywającą, obowiązującą do zwrotu kosztów przeciwnikowi.

Należy też wskazać, że zgodnie z zaleceniem nr R (81) 7 dotyczącym środków ułatwiających dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przyjętym przez Komitet Ministrów w dniu 14 maja 1981 r., powinno być zasadą, że – z wyjątkiem szczególnych okoliczności – strona wygrywająca otrzymuje od strony przegrywającej zwrot sum rozsądnie wydatkowanych na koszty postępowania i honoraria adwokackie (cyt. za Standardy Prawne Rady Europy. Zalecenia, Tom IV, Sądownictwo, Warszawa 1998, s. 215).

Uzasadnia to pogląd, że odstępstwo od tej zasady przewidziane art. 102 k.p.c. może mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych. Jak zresztą wprost wynika z treści powołanego przepisu w wypadkach „szczególnie uzasadnionych” sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu wymaga w każdym przypadku ustalenia (i wskazania w uzasadnieniu), że istnieje taka szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstępstwo od reguły określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Nie może zatem taką wyłączną podstawą być trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów stronie przeciwnej. Przeciwno takiemu pogładowi przemawia też treść art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), zgodnie z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

W sprawie niniejszej powódka dążyła do zwolnienia jej nieruchomości od egzekucji.

Zdaniem Sądu II instancji powódka wybrała niewłaściwy środek procesowy dla uzyskania ochrony prawnej.

Także strona pozwana działająca przez profesjonalnego pełnomocnika nie zauważyła tej wadliwości działania powódki i nie wskazywała na nią.

Działania powódki, jednak w celu uzyskania ochrony prawnej były merytorycznie zasadne.

Te szczególne okoliczności, zdaniem także Sądu Najwyższego uzasadniają odstępstwo od obciążania jej kosztami procesu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 postanowienia.